

04 04 2015

Dj-8 nr. 291

AVIZ

la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(nr. 255 din 18.06.2015)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și a prevederilor Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și expune următoarele.

I. Constatări generale:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul în cauză prevede efectuarea unor modificări și completări la o serie de acte legislative. Scopul modificărilor și completărilor propuse, potrivit notei informative, este ajustarea cadrului legal existent la prevederile Legii nr.52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

II. Privitor la concordanța proiectului de lege cu prevederile legislative:

1. Pentru asigurarea unei reglementări complete, apreciem că proiectul ar trebui să aibă în vedere intervenții legislative și asupra altor acte normative care fac referire la instituția ombudsmanului, după cum urmează:

- a) Legea nr.39 din 07.04.94 despre statutul deputatului în Parlament.
- b) Legea nr. 231 din 25.11.2011 privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016.
- c) Legea bugetului de stat pe anul 2015 nr.72 din 12.04.2015.
- d) Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015 nr.73 din 12.04.2015.

2. La **art. IV** din proiectul de lege, în contextul examinării propunerii acordării dreptului la pașaport diplomatic pentru Avocatul Poporului și a dreptului la pașaport de serviciu pentru Avocatul Poporului pentru drepturile copilului constatăm o serie de incertitudini și neclarități ce țin de statutul și atribuțiile acestora. În acest sens, menționăm că, la etapa actuală, art.5 al Legii nr.52/2014, prevede **două funcții de Avocat al Poporului autonomi unul față de celălalt**, dintre care unul este specializat în problemele de protecție a drepturilor și libertăților copilului. La fel, la art.1 al aceleiași legi, intitulat activitatea Avocatului Poporului, sînt menționați în calitate de Avocat al Poporului, atît Avocatul Poporului cît și Avocatul Poporului pentru drepturile copilului. În același timp, în

textul Legii nr.52/2014, preponderent este utilizat termenul de Avocat al Poporului pentru care se prevăd drepturi, obligații, protecția de stat și garanțiile sociale, procedura de numire în funcție, adjuncții etc. fără a se face diferența între Avocat al Poporului și Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, cu excepția art.17 din Lege în care sînt stabilite atribuții exclusive pentru funcția de Avocat al Poporului pentru drepturile copilului. În contextul celor expuse mai sus, apare inerent întrebarea: prin termenul de „Avocat al Poporului”, utilizat în cuprinsul Legii nr.52/2014, s-a avut în vedere atît funcția de „Avocat al Poporului” cît și funcția de „Avocat al Poporului pentru drepturile copilului” sau doar funcția de „Avocat al Poporului”.

În momentul în care apar interpretări multiple ale prevederilor actelor normative se impune a face trimitere la normele Legii nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative. Potrivit art. 42 alin.(1) al Legii amintite, *interpretarea actelor legislative reprezintă un sistem de operațiuni logice prin care se explică sensul exact și complet al dispozițiilor normative. Prin interpretare se oferă soluții juridice de realizare a normei de drept în sensul ei exact.*

Soluția legislativă propusă privind acordarea dreptului la pașaport de serviciu Avocatului Poporului pentru drepturile copilului necesită a fi corelată cu prevederile în vigoare a Legii nr. 273-XIII din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Astfel, în baza lit.z⁴ alin.(2) al art.3¹ din actul legislativ menționat, pașaportul diplomatic poate fi eliberat conducătorilor de instituții numiți de Parlament. Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, în temeiul art.5 al Legii nr.52/2014 în coroborare cu prevederile art. 8 al aceleiași legi, fiind numit în funcție de Parlament, este în drept să solicite pașaportul în cauză. La fel, avînd în vedere, că acest drept este deja reglementat de legislația în vigoare, considerăm că ar fi neoportună inițiativa de a specifica expres dreptul de a deține pașaport diplomatic de către Avocatului Poporului, respectiv Avocatului Poporului pentru drepturile copilului.

3. La **art. VI** din proiectul de lege, cu privire la dreptul de a sesiza Curtea Constituțională, reiterăm că prin Legea nr.52/2014 au fost instituite două funcții de Avocat al Poporului de același nivel. Normele de la art.16 și 17 delimitează atribuțiile Avocatului Poporului de cele ale Avocatului Poporului pentru drepturile copilului. Astfel, prin art.16 lit.f) legiuitorul a dat în competența Avocatului Poporului sesizarea Curții Constituționale, nefăcîndu-se nici o mențiune cu privire la acest drept la articolul 17, unde sunt prevăzute atribuțiile pentru Avocatul Poporului pentru drepturile copilului. În același timp, în conformitate cu prevederile art.26, *Avocatul Poporului este în drept să sesizeze Curtea Constituțională în vederea controlului constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.* În acest context, se impune a se stabili dacă prevederea de la art.26 are un caracter complex și nu delimitează atribuțiile Avocatului Poporului de cele ale Avocatului Poporului pentru drepturile copilului.

4. Observația este valabilă, în mod corespunzător și pentru **art. VII** din proiect.

5. La **art. IX** din proiectul de lege, lit.b) de la art.36 alin.(2) din Legea nr.1402-XIII din 16 decembrie 1997 privind sănătatea mentală se propune într-o nouă redacție cu următorul cuprins *„Pacientul spitalizat în staționarul de psihiatrie are dreptul să prezinte fără cenzură reclamații și cereri avocatului, precum și autorităților publice, procuraturii, instanței judecătorești; Avocatului Poporului”*.

Menționăm că, în conformitate cu prevederile art.27 alin. (4) al Legii nr.1402/1997, *minorul poate fi spitalizat în staționarul de psihiatrie la cererea sau cu liberul consimțământ al părinților sau al altui reprezentant legal*. Totodată, în exercitarea atribuțiilor sale, potrivit, art.17 alin.(1) al Legii nr.52/2014, *Avocatul Poporului pentru drepturile copilului acordă protecție și asistență copilului la cererea acestuia, fără a solicita acordul părinților sau al reprezentanților legali. Copilul este anunțat despre rezultatul examinării cererii în formă corespunzătoare maturității sale intelectuale și mintale*. Astfel, în contextul normelor expuse, nu este clar, de ce în redacția propusă în proiect nu este prevăzut dreptul pacientului spitalizat în staționarul de psihiatrie (care poate fi și un minor) de a prezenta cereri și Avocatului Poporului pentru drepturile copilului. Urmare a acceptării propunerii date, excede necesitatea completării și a art.37 al Legii nr.1402/1997 în redacția propusă cu sintagma „/copilului” după cuvintele „drepturile omului”, iar după cuvintele „Avocatul Poporului”, în toate cazurile, se introduc cuvintele „,Avocatul Poporului pentru drepturile copilului”.

De asemenea, în redacția art.37 alin.(2) nu este clar cine din administrația instituției de psihiatrie va transmite Avocatului Poporului plîngerile pacienților în decurs de 24 de ore de la depunerea lor.

6. La **art. X** din proiectul de lege, referirea la sursa publicării se va expune în felul următor *„republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediția specială din 3 octombrie 2006”*.

7. La **art. XIII**, textul propus pentru pct.9 alin.(3) al art.90 al Codului de procedură penală, recomandăm a fi corelat cu dispozițiile art.3 alin.(3) al Legii nr.52/2014, potrivit căruia, *Avocatul Poporului nu poate fi obligat să prezinte explicații sau declarații asupra cazurilor examinate sau aflate în procedură de examinare, cu excepția situațiilor în care acestea sînt în folosul părții reprezentate ori conțin informații de interes public*.

8. La **art. XIV**, necesită a fi redată denumirea corectă a actului legislativ supus modificării, respectiv „Codul de procedură civilă al Republicii Moldova”.

9. La **art. XV** din proiect, la punctul 3, se prevede modificarea alin.(4) al art.278 din Codul de executare al Republicii Moldova în conformitate cu care, *administrația locului de deținere în caz de moarte violentă a condamnatului sau dacă nu se cunoaște cauza ei, sau în caz de moarte în urma unui accident de muncă a acestuia comunică de îndată despre aceasta Avocatului Poporului*. Atenționăm asupra faptului că, conform legislației penale minorii pot fi condamnați la măsuri privative de libertate care în temeiul art.252 alin.(1) al Legii nr.443/2004 execută pedeapsa în penitenciare pentru minor. Prin urmare, se impune condiția precizării faptului că și Avocatul Poporului pentru drepturile copilului urmează a fi informat în cazurile specificate mai sus.

10. La **art. XVIII** din proiect, considerăm oportun ca denumirea compartimentului „Oficiul Avocatului Poporului” să se substituie cu sintagma „Instituția Avocatul Poporului (Ombudsmanul)”. Precizăm faptul că, în temeiul art.34 al Legii nr.52/2014, Oficiul Avocatului Poporului este subordonat Avocatului Poporului și acordă asistență organizatorică, juridică, informațională și tehnică Avocatului Poporului în vederea exercitării de către acesta a atribuțiilor sale. Oficiul este compus din funcționari publici fiind condus de un Secretar general numit în funcție de către Avocatul Poporului.

De asemenea, atenționăm faptul că, cuantumul salariului lunar propus pentru funcția de Avocat al Poporului, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, adjunctii Avocatului Poporului, nu este în concordanță cu prevederile art.13 al Legii nr.52/2014, în temeiul căruia *statutul social și garanțiile sociale ale Avocatului Poporului se asimilează celor ale judecătorului Curții Supreme de Justiție*. La fel și, *adjuncții Avocatului Poporului*, în conformitate cu prevederile art.15 alin.(7) al aceleiași legi, *beneficiază de protecție de stat și de garanții sociale în conformitate cu prevederile art.13.*

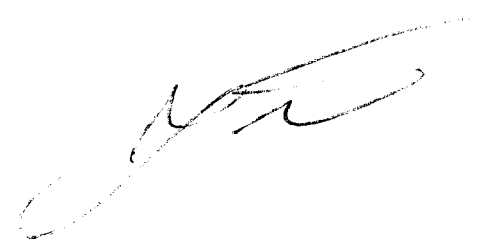
În acest sens, evocăm faptul că salarizarea judecătorilor este reglementată prin Legea nr.328 din 23 decembrie 2013. Apreciind garanțiile materiale ale judecătorilor drept unul din pilonii independenței lor, cuantumul salariului de funcție, pentru judecătorii de la Curtea Supremă de Justiție, în dependență de vechimea în muncă constituie 4,8-5,0 salarii medii pe economie.

Totodată, considerăm important a menționa că, în Parlament a fost înaintat spre examinare și proiectul de lege nr.201 din 18.05.2015 care modifică dispozițiile art.13 alin.(2) al Legii nr. 52/2014 ajustînd statutul social și garanțiile Avocatului Poporului la standardele stabilite prin Legea nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică, remunerarea acestora urmînd să se facă în condițiile și modul stabilit de Legea nr.355 din 23.12.2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar. Amintim că, asupra aspectului vizat, Direcția generală juridică s-a expus în avizul DJ-18 nr.220 din 20 mai 2015.

11. La **art. XXII** din proiect, propunem ca sintagma „Centrului pentru Drepturile Omului” să se substituie cu sintagma „Instituției Avocatului Poporului”. Obiecția este valabilă, în mod corespunzător, și pentru dispozițiile de modificare ale **art.XXVIII** din proiect.

12. La **art.XIX** din proiect, la pct.2, pentru un plus de precizie, propunem introducerea după cuvintele „La articolul 21” a sintagmei „în titlul și în textul articolului”. La fel, pentru o redare corectă, propunem ca, cuvîntul „poporului” din sintagma „Avocatul poporului” să fie scris cu inițială mare.

Oportunitatea adoptării proiectului de lege, ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef. Direcție generală